

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αριστεία & Καινοτομία στην Εκπαίδευση 2012-2013

Αξιοποίηση της μεικτής μάθησης με το LAMS στο Λύκειο

Τσέχωφ: Αυτός ο πασίγνωστος- άγνωστος

1 – ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εκπαιδευτική παρέμβαση «*Τσέχωφ: Αυτός ο πασίγνωστος - άγνωστος*» υλοποιήθηκε στο 5^ο ΓΕΛ Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο του μαθήματος «Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία» (μάθημα επιλογής στη Β΄ Λυκείου) από τη διδάσκουσα του μαθήματος Κοντέλη Ελπινίκη, ΠΕ02 και την Ρώσσιου Ελένη, ΠΕ19. Σκοπός μας είναι η γνωριμία των μαθητών με τον διηγηματογράφο και θεατρικό συγγραφέα Άντον Τσέχωφ, την ζωή και το έργο του παίρνοντας ως αφορμή το διήγημα «Έργο Τέχνης» που ανθολογείται στο σχολικό εγχειρίδιο «Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία». Η καινοτόμος παρέμβαση αξιοποιεί το *Σύστημα Διαχείρισης Μαθησιακών Δραστηριοτήτων (LAMS)* και σχεδιάστηκε σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς του σχολείου που συμμετείχαν στην ενδοσχολική επιμόρφωση «Αξιοποίηση του LAMS στην εκπαιδευτική πράξη» ενώ υποστηρίχτηκε τεχνολογικά από το *Εργαστήριο Εκπαιδευτικού υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας (ΕΕΥΕΜ)* του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ). Εστιάζοντας στην παιδαγωγική αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη σχεδιάσαμε, υλοποιήσαμε και εφαρμόσαμε για πρώτη φορά στο σχολείο μας μια καινοτόμο εκπαιδευτική παρέμβαση που αξιοποιεί τη *μεικτή μάθηση (blended learning)* στην τάξη και ειδικότερα στο πλαίσιο *φιλολογικού* μαθήματος επιλογής. Με την αξιοποίηση του LAMS εισάγεται μια *νέα εκπαιδευτική προσέγγιση στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία στην τάξη μας*. Αναμορφώσαμε και επανασχεδιάσαμε το συμβατικό δασκαλοκεντρικό μάθημα μετατρέποντάς το σε *μαθητοκεντρικό* αξιοποιώντας τη μεικτή μάθηση διαδικτυακά και διά ζώσης, μέσα και έξω από την τάξη με σκοπό οι μαθητές να εκπαιδευτούν με το δικό τους ρυθμό κι από το δικό τους χώρο, διά ζώσης ή εξ αποστάσεως, να γνωρίσουν ένα νέο γι'αυτούς εργαλείο μάθησης, να αποκτήσουν τη νέα γνώση μέσω *συνεργασίας*, να «μάθουν πώς μπορούν να μαθαίνουν» ανεξάρτητα από τα στενά όρια του ωρολογίου προγράμματος και με ώθηση στην *αυτενέργεια*

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

και πρωτοβουλία των μαθητών. Άμεσα επωφελούμενοι είναι οι μαθητές μας, αφού εκπαιδεύονται και μέσω του Διαδικτύου με το οποίο είναι εξοικειωμένοι και τους δίνεται η ευκαιρία να γνωρίσουν μια άλλη διάσταση του, την εκπαιδευτική. Παράλληλα ενισχύουν τη μάθηση με εναλλακτικό εκπαιδευτικό υλικό και δραστηριότητες που δεν είναι εφικτό να εκπονήσουν στην τάξη, λόγω έλλειψης χρόνου και τεχνολογικών υποδομών. Έμμεσα επωφελούμενοι της καινοτόμου δράσης μας είναι οι καθηγητές, τόσο οι διδάσκοντες του μαθήματος, όσο και τα μέλη του συλλόγου, αφού δόθηκε η δυνατότητα να επιμορφωθούν στην αξιοποίηση του LAMS συμβάλλοντας έτσι στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη και να κατανοήσουν βιωματικά την παιδαγωγική ενσωμάτωση των ΤΠΕ. Ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και αξιολόγηση της δράσης είναι αποτέλεσμα συλλογικής στήριξης και μεγάλης εθελοντικής προσπάθειας και είναι η αρχή για την αναδιαμόρφωση και αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης στο σχολείο μας, αφού δίνονται ευκαιρίες και δυνατότητες ομαδοσυνεργατικής δράσης, προσαρμογής στα δεδομένα της ψηφιακής εποχής, δημιουργίας αποθετηρίου επαναχρησιμοποιήσιμων διαδικτυακών μαθημάτων. Και σε όλη αυτή την προσπάθεια άλλη μια καινοτομία για τα σχολικά δεδομένα ήταν η συνεργασία Τριτοβάθμιας-Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το σχολείο μας βοηθήθηκε σημαντικά από το ΕΕΥΕΜ του ΕΑΠ με την τεχνολογική και παιδαγωγική στήριξη, τη μεταφορά βέλτιστων πρακτικών, τη διαρκή ενημέρωση, και κατάρτιση. Η αξιολόγηση της καινοτόμου δράσης μας από όλους τους συμμετέχοντες ανέδειξε την αποτελεσματικότητα όχι μόνο στο γνωστικό αντικείμενο, με την βελτίωση της επίδοσης και απόδοσης των μαθητών στην τάξη, αλλά και στην εκπαιδευτική διαδικασία και διεργασία με την ενθουσιώδη αποδοχή της μάθησης μέσω Διαδικτύου. Οι μαθητές κινητοποιήθηκαν, ανταποκρίθηκαν με ζήλο, παρότρυναν όσους δίσταζαν να προχωρήσουν, συνεργάστηκαν και προσδοκούν νέα μαθήματα μέσω του LAMS. Όσο για τους διδάσκοντες είναι εμφανής η ανάπτυξη διαφορετικής κουλτούρας συνεργασίας μεταξύ τους, μιας και κύριο θέμα συζήτησης στις συναντήσεις τους είναι η εφαρμογή νέων ακολουθιών μαθησιακών δραστηριοτήτων και ψηφιοποίησης εκπαιδευτικών σεναρίων σε όλα τα μαθήματα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2 – Πώς προέκυψε η καινοτόμος δράση

Η καινοτόμος δράση προέκυψε από τον προβληματισμό των εκπαιδευτικών του σχολείου μας σχετικά με τη δυσκολία προσέλκυσης του ενδιαφέροντος των μαθητών για τα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος. Οι λίγες δυνατότητες για αυτενέργεια και συνεργασία που παρέχονται με τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας σε συνδυασμό με την ολοένα και αυξανόμενη ενασχόληση και εξοικείωση των μαθητών με το Διαδίκτυο, οδήγησαν το σύλλογο διδασκόντων του 5^{ου} ΓΕΛ στη λύση της ενσωμάτωσης της διαδικτυακής εκπαίδευσης σε όλα σχεδόν τα μαθήματα ως τρόπο εκσυγχρονισμού του σχολείου μας, μετατροπής του σε ένα χώρο δημιουργίας και αναζήτησης. Με πρωτοβουλία της Διεύθυνσης του σχολείου προτάθηκε την άνοιξη του 2012 στην εκπαιδευτικό της Πληροφορικής του σχολείου, Ελένη Ρώσσιου, να υλοποιήσει ενδοσχολική επιμόρφωση στους καθηγητές του 5^{ου} Γενικού Λυκείου. Αφορμή ήταν η υλοποίηση Εκπαιδευτικού Σεναρίου που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του Α' τετραμήνου της σχολικής χρονιάς 2011-2012 στο πλαίσιο του μαθήματος Πολυμέσα-Δίκτυα με την αξιοποίηση του Διαδικτύου και ειδικότερα της μεικτής εκπαίδευσης με την αξιοποίηση του LAMS στην εκπαιδευτική πράξη (Rossiou, 2012). Ο θετικός απόηχος των μαθητών της Γ' Λυκείου με την εμπλοκή τους στην υλοποίηση του εκπαιδευτικού σεναρίου «Digital Natives are ... changed» αλλά και η δημιουργία ταινιών από τους μαθητές της Γ' Λυκείου κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος επιλογής, προκάλεσε ειδική συνεδρίαση με σκοπό την ενημέρωση του συλλόγου των διδασκόντων σχετικά με το εκπαιδευτικό σενάριο και στην οποία αποφασίστηκε επιμόρφωση στο LAMS με την έναρξη της σχολικής χρονιάς.

Η ενδοσχολική επιμόρφωση σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις ανάγκες των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και υλοποιήθηκε με τη μέθοδο της μεικτής εκπαίδευσης δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη δυνατότητα αξιοποίησης ηλεκτρονικής μάθησης σε συνέργεια με τη συνεργατική μάθηση. Η επιμόρφωση εστίασε στην αλλαγή στάσης των εκπαιδευτικών για την παιδαγωγική αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, στους τρόπους *ενθάρρυνσης της ενεργητικής συμμετοχής* τους με τεχνικές συνεργατικής και βιωματικής μάθησης από απόσταση και στις δυνατότητες *παροχής εξ αποστάσεως εξατομικευμένης υποστήριξης* με την ηλεκτρονική μάθηση. Συμφωνήθηκε μεταξύ όλων των συμμετεχόντων να υποστηριχτεί η ενδοσχολική επιμόρφωση με μεικτή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

εκπαιδευτική διαδικασία μέσω δια ζώσης ομαδικών συμβουλευτικών συναντήσεων αλλά και την αξιοποίηση ασύγχρονων και σύγχρονων εικονικών τάξεων. Στην επιμόρφωση συμμετείχαν 13 εκπαιδευτικοί διαφόρων ειδικοτήτων (3 φιλολόγοι, 1 φυσικός, 1 χημικός, 1 βιολόγος, 2 ξένων γλωσσών, 2 φυσικής αγωγής, 2 μαθηματικοί, 1 θεολόγος, 1 πληροφορικός). Ο διδακτικός σχεδιασμός της επιμόρφωσης ακολούθησε τη μεθοδολογία που υποστηρίζει την Εξ Αποστάσεως μάθηση. Η διδασκαλία βασίστηκε κυρίως στην ασύγχρονη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού, προκειμένου να εξασφαλιστεί σε μεγάλο βαθμό η αυτονομία των συμμετεχόντων. Η επιμόρφωση ήταν συνολικής διάρκειας 40 ωρών και υλοποιήθηκε με τη μέθοδο της μεικτής εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα το 75% των διδακτικών ωρών (30 ώρες) με Ανοικτή εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και το 25 % (10 ώρες) δια ζώσης. Η διανομή του εκπαιδευτικού υλικού γινόταν σταδιακά και σε εβδομαδιαία βάση μέσω πλατφόρμας ασύγχρονης ηλεκτρονικής μάθησης moodle (<http://moodle.eap.gr/rossiou>) και του συστήματος Διαχείρισης Μαθησιακών Δραστηριοτήτων (LAMS) του ΕΑΠ (<http://lams.eap.gr/lams>). Επιπλέον χρησιμοποιήθηκε και η πλατφόρμα σύγχρονης τηλεδιάσκεψης CENTRA του ΕΑΠ (<http://centra.eap.gr>). Μεταξύ των απαιτήσεων της επιμόρφωσης ήταν ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση διαδικτυακών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων και δραστηριοτήτων για την εφαρμογή στη τάξη.

Η παρούσα καινοτόμος δράση σχεδιάστηκε κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης και υλοποιήθηκε αμέσως μετά την ολοκλήρωσή της. Αναρτήθηκε και ήταν διαθέσιμη στους συμμετέχοντες μαθητές για έναν μήνα. Ολοκληρώθηκε από τους μαθητές μέχρι τις 20 Ιανουαρίου 2013. Ο τίτλος της ακολουθίας μαθησιακών δραστηριοτήτων είναι « **Τσέχωφ: Αυτός ο πασίγνωστος- άγνωστος**».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

3– Αναλυτική Περιγραφή της καινοτόμου δράσης και της διαδικασίας εφαρμογής

Με την αξιοποίηση του LAMS είναι εφικτό να υλοποιηθεί ο σχεδιασμός του ψηφιακού μαθήματος έτσι ώστε να καλύπτονται τα *στυλ μάθησης* των μαθητών και οι διάφοροι *τύποι διδασκαλίας*, να δίνεται η δυνατότητα *πληροφόρησης* και *αναζήτησης* της νέας γνώσης μέσω Διαδικτύου και να παρέχονται ευκαιρίες *ομαδοσυνεργατικότητας* των μαθητών. Η συνεργασία των μαθητών με την *ανταλλαγή απόψεων* ήταν από τα κύρια σημεία του σχεδιασμού του διαδικτυακού μαθήματος καθώς και η ευκαιρία *ανάληψης πρωτοβουλιών* με την δυνατότητα παροχής νέων θεμάτων για συζήτηση τα οποία θα προέκυπταν από την επαφή τους με τη νέα γνώση. Θεωρήθηκε απαραίτητο να υφίσταται φάση *αξιολόγησης* των μαθητών προκειμένου να διαπιστωθεί αφενός το είδος των γνώσεων που απέκτησαν για τη ζωή και το έργο του Τσέχοφ και αφετέρου να δοθεί το *ένανσμα αναστοχασμού* και *αυτοαξιολόγησής* τους.

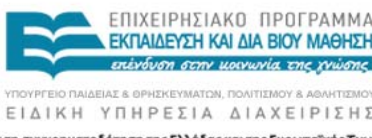
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το παιδαγωγικό πλαίσιο της καινοτόμου δράσης αξιοποιεί τη διαδικτυακή μάθηση σε συνέργεια με τη συνεργατική μάθηση μέσω δραστηριοτήτων που απευθύνονται σε διαφορετικά *στυλ μάθησης* των μαθητών και κατανέμονται σε τέσσερις διακριτές φάσεις (Γνώση-Κατανόηση, Ανάλυση και Εμβάθυνση, Σύνθεση και προσωπική δημιουργία, Αξιολόγηση). Αξιοποιήθηκε λοιπόν από τους σχεδιαστές εκπαιδευτικούς του σεναρίου η *ταξινομία του Bloom* (Bloom, 1956) και θεωρήθηκε σημαντικό η εκπαιδευτική διαδικασία στο περιβάλλον της διαδικτυακής τάξης να μπορεί να καλύψει τα διάφορα *στυλ μάθησης*, τους διάφορους *τύπους διδασκαλίας* και τις *θεωρίες μάθησης* στο νέο περιβάλλον εκπαίδευσης. Έτσι, προωθείται η αλληλεπίδραση, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη *συνεργατική μάθηση*, αξιοποιείται η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και προσαρμόζονται οι θεωρίες μάθησης στο νέο μαθησιακό περιβάλλον.

Η ταξινομία του Bloom παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 1956. Σύμφωνα με τους Δαγδιλέλη και Δεληγιάννη (2004), στην ακαδημαϊκή κοινότητα επικρατεί η άποψη ότι οι στόχοι γνώσεων ενός αντικειμένου πρέπει να κατηγοριοποιηθούν με κάποιο είδος ταξινομίας. Η ταξινομία του Bloom (1956), είναι ταξινομία γνωστικών στόχων για την οποία πολλοί

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ερευνητές προτείνουν παραλλαγές της σε συγκεκριμένα γνωστικά πεδία (Anderson et al 2001, Mayer 2002). Όμως σύμφωνα με έρευνες Ελλήνων επιστημόνων η αρχική μορφή της ταξινομίας χρησιμοποιείται στην Ελλάδα αρκετά (Δημητρόπουλος 1989). Σύμφωνα με τον Bloom (1956), η διαδικασία της μάθησης επιτυγχάνεται μέσω υλοποίησης έξι σταδίων: Γνώση, Κατανόηση, Εφαρμογή, Ανάλυση, Σύνθεση, Αξιολόγηση. Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που επέδρασε στο σχεδιασμό της εκπαιδευτικής μας παρέμβασης είναι τα αποτελέσματα πολλών ερευνητών σχετικά με τα στυλ μάθησης και τον τρόπο που λαμβάνονται οι πληροφορίες από τους συμμετέχοντες σε μια εκπαιδευτική διαδικασία. Κι επειδή τα στυλ είναι διαφορετικά είναι απαραίτητο να υπάρχει ισορροπία στις μαθησιακές δραστηριότητες προκειμένου να καλυφθεί η μαθησιακή απόκλιση της διαφορετικότητας. Σύμφωνα με τον Gearóid (Keegan et al. 2005, chapter 6, σελ.88) είναι αναγκαίο να προωθηθεί η αλληλεπίδραση στις εκπαιδευτικές παρεμβάσεις. Ο ίδιος ερευνητής αναφέρει ότι δεν υπάρχει συνοχή μεταξύ των διαφορετικών τρόπων διδασκαλίας και των μαθησιακών στυλ. Από τη μια μεριά οι διδάσκοντες αξιοποιούν τη διάλεξη, άλλοι οδηγούν τους μαθητές στη νέα γνώση με δραστηριότητες αυτοανακάλυψης, άλλοι στοχεύουν σε αρχές εννοιών κι άλλοι σε εφαρμογές, ενώ άλλοι δίνουν έμφαση στην απομνημόνευση. Από την άλλη μεριά, οι μαθητές μαθαίνουν βλέποντας και ακούγοντας, άλλοι στοχαζόμενοι και δρώντας αιτιολογώντας και αναλύοντας, κι άλλοι συνδυάζοντας διάφορα στυλ μάθησης. Σε κανονικές συνθήκες δεν υπάρχει σύγκλιση μεταξύ των τρόπων διδασκαλίας και των στυλ μάθησης. Για να ξεπεραστούν αυτά τα προβλήματα, προσπαθήσαμε να χρησιμοποιήσουμε τέτοιες μεθόδους καθοδήγησης (instructional methods) που ισορροπούν την ανωτέρω απόκλιση και διδάσκουν τους μαθητές σύμφωνα με τις ατομικές τους μαθησιακές προτιμήσεις. Και αν το πετύχουμε αυτό, τότε οι μαθητές μας θα είναι πρόθυμοι να μάθουν. Στο πέραςμα του χρόνου, βέβαια διάφορα στυλ μάθησης έχουν προωθηθεί, όπως Kolb (1984), των Dunn & Dunn (1978), Felder-Soloman (Felder & Brent 2005) κ.ά. Μεταξύ των στυλ μάθησης ένα γενικό μοντέλο είναι αυτό που κατηγοριοποιεί τους μαθητευόμενους σε σκεφτικούς (thinkers) που θέλουν να δουν το όλο πριν κατανοήσουν τα μέρη του και αναλυτές (analysts) που θέλουν να δουν τα μέρη, συνήθως σειριακά, πριν καταλάβουν το όλο. Μια άλλη κατηγοριοποίηση είναι οι οπτικοί (visual type), οι ακουστικοί (auditory type) και οι κιναισθητικοί (kinaesthetic). Στο περιβάλλον της διαδικτυακής τάξης του LAMS, υποστηρίζονται οι οπτικοί τύποι, αφού

«θέλουν να δουν» κι αυτό επιτυγχάνεται είτε με κείμενο είτε με γραφικά μέσω της καθοδήγησης σε διαδικτυακούς ιστοτόπους, σε πηγές εναλλακτικού υλικού και παρουσιάσεων, αλλά και οι ακουστικοί, αφού η προτίμησή τους «να ακούσουν» είναι εφικτή με τη διανομή υλικού μέσω του ήχου. Αν και φαινομενικά οι κιναισθητικοί τύποι δεν υποστηρίζονται στο διαδικτυακό περιβάλλον υπάρχουν πολλαπλά εργαλεία δημιουργίας δραστηριοτήτων που ικανοποιούν τους τύπους αυτούς όπως η εκπόνηση δραστηριοτήτων κατά ομάδες και παρουσίασης των αποτελεσμάτων των ομάδων σε όλους τους συμμετέχοντες. Όπως αναφέρει η Eva Schwencke (στο Keegan et al., 2005, κεφ.2, σελ.10) κατά την υλοποίηση της διαδικτυακής τάξης ως συμπλήρωμα της παραδοσιακής μια κύρια αρχή είναι ο τρόπος ενεργοποίησης των συμμετεχόντων σ' αυτή. Η πρόκληση στη δημιουργία ενεργητικής συμμετοχής των μαθητών δεν αφορά το τεχνολογικό μέσο που αξιοποιείται. Η συμμετοχή και συνεργασία είναι μια παιδαγωγική πρόκληση μιας και η ενεργητικότητα των μαθητών κατά τη μαθησιακή διαδικασία είναι πολύ σημαντική για το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα. Η έμφαση δίνεται στις αναγκαίες συνθήκες που θα πρέπει να υπάρχουν έτσι ώστε να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες αυτής της τεχνολογίας.

Η συνεργατική μάθηση (collaborative learning) αποτελεί ένα πεδίο στο οποίο συνεργάζονται επιστήμονες προερχόμενοι από διαφορετικές επιστημονικές περιοχές (ψυχολογία, παιδαγωγική, επιστήμη υπολογιστών κ.ά.). Ο Dillenbourg (1999), περιέγραψε τη συνεργατική μάθηση ως «την κατάσταση στην οποία δύο ή περισσότεροι άνθρωποι μαθαίνουν ή προσπαθούν να μάθουν κάτι μαζί». Στη συνεργατική μάθηση μπορεί να εμπλακούν από διμελείς ομάδες έως μεγάλες κοινότητες και να αναπτυχθούν δραστηριότητες που γίνονται σύγχρονα ή ασύγχρονα, στον ίδιο χώρο ή από απόσταση, με ή χωρίς τη διαμεσολάβηση υπολογιστή και με διάρκεια που κυμαίνεται από λίγα λεπτά έως αρκετές εβδομάδες (Μαργαρίτης κ.α. 2004). Η συνεργατική μάθηση που υποστηρίζεται από υπολογιστή είναι από τις πιο υποσχόμενες ιδέες για τη βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης. Αυτό οφείλεται α) στις δυνατότητες που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία της πληροφορίας και των επικοινωνιών, και β) στο ανανεωμένο ενδιαφέρον για το ρόλο που παίζει η κοινωνική αλληλεπίδραση στη μάθηση (Πέτρου & Δημητρακοπούλου, 2001). Σύμφωνα με τον Soller (2001), τα χαρακτηριστικά που μελετώνται και φαίνεται να αναδεικνύονται κατά τη διάρκεια

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

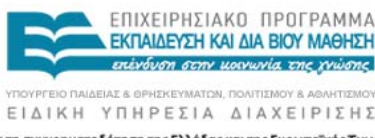
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

αποδοτικής συνεργατικής μάθησης ανήκουν στις εξής κατηγορίες: α) συμμετοχή, β) εποικοδομητική συζήτηση γ) ανάλυση ατομικής και ομαδικής απόδοσης δ) προαγωγική αλληλεπίδραση. Είναι απαραίτητο να ενθαρρύνεται η ενεργός συμμετοχή όλων των μελών της ομάδας, με κατάλληλους και ενδεχόμενα ποικίλους τρόπους γιατί σύμφωνα με τον Jarboe (1996), όταν τα μέλη μιας ομάδας συμμετέχουν ενεργά στις συζητήσεις τότε οι δυνατότητες μάθησης στην ομάδα μεγιστοποιούνται. Ο ίδιος ερευνητής υποστηρίζει ότι η ποιότητα των συζητήσεων της ομάδας επηρεάζει τη μάθηση και τα επιτεύγματα των μελών της. Το LAMS με πολλαπλά εργαλεία υποστηρίζει τη συνεργατική μάθηση

Με την αξιοποίηση της διαδικτυακής τάξης ο ρόλος του «δασκάλου» αλλάζει και από μεταφορέας γνώσεων γίνεται καθηγητής-σύμβουλος, διαμεσολαβητής της γνώσης, ρυθμιστής, συντονιστής, διευκολυντής του μαθησιακού περιβάλλοντος. Με την προσέγγιση που ακολουθήθηκε εστίασαμε περισσότερο στη διαδικασία της μάθησης παρά στο μαθησιακό αποτέλεσμα μιας δεδομένης στιγμής. Αλλάξαμε τους ρόλους του μαθητή και καθηγητή σε συμμετέχοντα και καθοδηγητή με σκοπό να εναρμονιστεί ο συγχρονισμός μας κι αυτό να οδηγήσει τους μαθητές μας σε ενεργητική και όχι παθητική παρακολούθηση (Schwencke in Keegan et al. 2005) και όπως πιστεύει και ο Jaworski (1993), η γνώση κατασκευάζεται ενεργά από τον διδασκόμενο. Σύμφωνα με τους Chickering και Gamson (1987): «Η μάθηση δεν είναι ένα θεαματικό άθλημα. Οι μαθητές δεν μαθαίνουν καθισμένοι σε μια τάξη, ακούγοντας τους καθηγητές, απομνημονεύοντας προετοιμασμένες εργασίες και λέγοντάς τες με αποστήθιση. Πρέπει να μιλήσουν για το τι μαθαίνουν, να γράψουν για αυτό, να το συσχετίσουν με προηγούμενη εμπειρία και να το εφαρμόσουν στην καθημερινότητά τους. Το τι μαθαίνουν πρέπει να το κάνουν μέρος του «είναι» τους (Bonwell, & Eison, 1991, σελ.3). Και σ' αυτό εστίασαμε στη εκπαιδευτική μας δράση για την ακολουθία μαθησιακών δραστηριοτήτων «Τσέχωφ: αυτός ο πασίγνωστος-άγνωστος».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

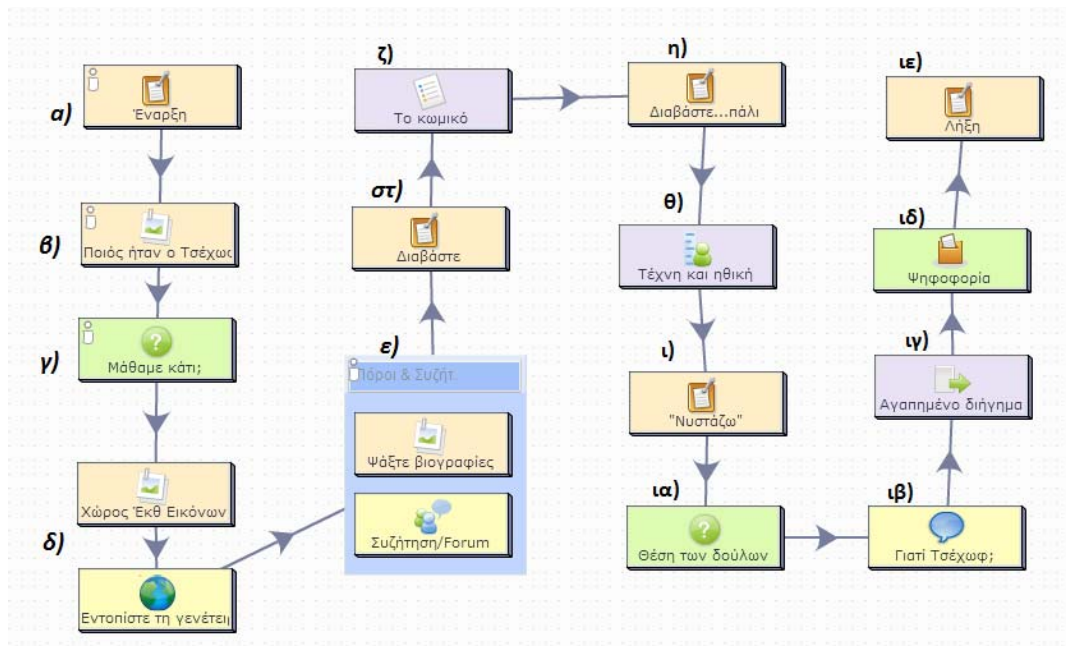
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Το τεχνολογικό πλαίσιο του εκπαιδευτικού σεναρίου εφαρμόζεται με τη δημιουργία της ακολουθίας μαθησιακών δραστηριοτήτων LAMS «Τσέχωφ: αυτός ο πασίγνωστος-άγνωστος», τίτλος που θεωρήθηκε από τη διδάσκουσα του μαθήματος ένας τρόπος έλξης της προσοχής και του ενδιαφέροντος των μαθητών (Εικ.1). Διακρίνουμε τέσσερις φάσεις του εκπαιδευτικού σεναρίου: ΓΝΩΣΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ, ΑΝΑΛΥΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ-ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.

Εικόνα 1: Ακολουθία μαθησιακών δραστηριοτήτων «Τσέχωφ: αυτός ο πασίγνωστος-άγνωστος».

1^η ΦΑΣΗ: ΓΝΩΣΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

Οι μαθητές μετά το καλοσώρισμα (Εικ.1α) στο πρώτο ψηφιακό τους μάθημα, μια καινοτομία στη σχολική τους ζωή, ενημερώνονται για το περιεχόμενο του μαθήματος, το σκοπό, τη διάρκεια υλοποίησης. Στη συνέχεια, οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναζητήσουν στο Διαδίκτυο βιογραφικά στοιχεία καθώς και αποσπάσματα παραστάσεων θεατρικών έργων του Τσέχωφ και να μοιραστούν με τους συμμαθητές τους τις σχετικές πηγές (ιστοσελίδες) αναρτώντας τις στο χώρο του ψηφιακού μαθήματος, της ακολουθίας δραστηριοτήτων του LAMS.

Παράλληλα δίνεται έμφαση στη σημαντικότητα της αξιοποίησης των διαθέσιμων πηγών αλλά και της ορθής αναφοράς τους σε αυτές (Εικ.1β). Με ερωτήσεις σύντομης απάντησης που ακολουθούν (Εικ.1γ) αυτοαξιολογούνται και ελέγχονται οι γνώσεις που αποκτήθηκαν για την ζωή και το έργο του Τσέχωφ. Επιπλέον δίνεται η δυνατότητα μέσω του LAMS να καταγράψουν, να κρατήσουν σημειώσεις στο *προσωπικό τους σημειωματάριο* στο ίδιο χώρο του ψηφιακού μαθήματος, έτσι ώστε εύκολα στη συνέχεια να εντοπίσουν κάτι που κατά την άποψή τους ήταν σημαντικό ή να αναζητήσουν τι θα ήθελαν να διερευνήσουν περαιτέρω.

Μετά την περιήγησή τους σε κατάλληλο φωτογραφικό υλικό που αφορά τη ζωή του Τσέχωφ (Εικ.1δ) και τη γενέτειρά του (με χρήση Google maps), οι μαθητές καλούνται να ψάξουν σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες βιβλία βιογραφίας του Τσέχωφ, να τα προτείνουν στους συμμαθητές τους και να συμμετέχουν κριτικά σε ασύγχρονη ομαδική συζήτηση (forum) με θέμα τα οφέλη που αποκομίζει κανείς από την ανάγνωση μιας βιογραφίας σημαντικού προσώπου, όπως το διδάσκονται στο μάθημα Έκφραση-Έκθεση της Β' Λυκείου, (Τσολάκης κ.ά, σελ. 73-76). Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν και δικά τους θέματα προς συζήτηση, κάτι το οποίο εστιάζει στο να τους ενισχύσει την αυτοπεποίθηση για τη γνώση που απέκτησαν, αλλά και να αναλάβουν την πρωτοβουλία προτάσεων συζήτησης με τους συμμαθητές τους (Εικ. 1ε).

2^η ΦΑΣΗ: ΑΝΑΛΥΣΗ - ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ

Με αφορμή το διήγημα «Έργο Τέχνης» προτείνεται (Εικ. 1στ) η ανάγνωση δύο σύντομων νεανικών διηγημάτων του Τσέχωφ, «Ο θάνατος ενός υπαλλήλου» και «Ο χοντρός και ο λιγνός» για να εξεταστεί το στοιχείο του κωμικού και της σάτιρας στο έργο του Τσέχωφ σύμφωνα με τις οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Ενιαίο Λύκειο Γκλαβιάς κ.α, σελ.208-213).

Ακολουθούν ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, προκειμένου σύντομα να δοκιμάσουν «τι έμαθαν», αλλά και να μην μειωθεί το ενδιαφέρον τους για συνέχεια (Εικ. 1ζ). Δίνονται οι σωστές απαντήσεις με αιτιολόγηση, οι οποίες εμφανίζονται μετά το πέρας της άσκησης. Η άμεση ανατροφοδότηση καθώς και η δυνατότητα να βλέπουν και τις απαντήσεις των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

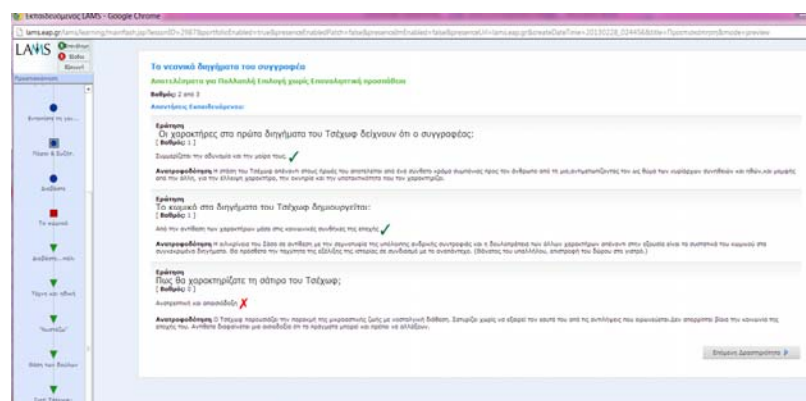

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

συμμαθητών τους λειτουργήσει πολύ θετικά στους μαθητές (Εικ. 2).

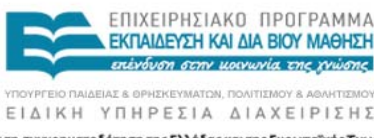
Εικόνα 2: Αμεση ανατροφοδότηση στις απαντήσεις των ερωτήσεων αυτοαξιολόγησης.

Το διήγημα «Έργο Τέχνης» εξετάζεται συνδυαστικά με το πρώτο κεφάλαιο του διηγήματος «Ίονις» του Τσέχωφ και το ευθυμογράφημα «Αριστούργημα σε μοντέρνα γραμμή» του Τσιφόρου για να διερευνήσουν οι μαθητές την σχέση Τέχνης και Ηθικής, Τέχνης και εμπορευματοποίησης και την επίδραση που ασκούν οι κατεστημένες κοινωνικές προκαταλήψεις (Εικ.1η). Οι μαθητές αναγνωρίζουν την χρήση της Τέχνης ως μέσον κοινωνικής προβολής και καταξίωσης, φαινόμενο διαχρονικό και παγκόσμιο καθώς τα κείμενα που συγκρίνονται απέχουν τοπικά και χρονικά μεταξύ τους. Ακολουθούν ερωτήσεις του τύπου *Σωστό - Λάθος* (Εικ.1θ) με τις οποίες με διαφορετικό τρόπο από ό,τι προηγουμένως οι μαθητές αυτοαξιολογούνται και συνεχίζουν έτσι σε επόμενο βήμα (Γεωργιάδου Α, κ.α. σελ.93-97).

Ως τελευταίο θέμα δίνεται η θέση των δούλων στην προεπαναστατική Ρωσία μέσα από το διήγημα του Τσέχωφ «Νυστάζω» (Εικ.1ι) και το διήγημα του Τολστόι «Ο Αλιόσα ή το τσουκάλι», που επίσης ανθολογείται στο εγχειρίδιο της Νεότερης Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας, εστιάζοντας στο γεγονός ότι οι δύο αυτοί μεγάλοι συγγραφείς και φίλοι επέλεξαν δούλους ως πρωταγωνιστές σε διηγήματά τους στηλιτεύοντας τις άθλιες συνθήκες ζωής τους. Επιπλέον οι μαθητές ενθαρρύνονται να συγκρίνουν ως προς το περιεχόμενο το διήγημα «Νυστάζω» με την νουβέλα «Η Φόνισσα» του Παπαδιαμάντη το οποίο επίσης διδάσκονται (Κείμενα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β' Λυκείου) δεδομένου ότι ο Παπαδιαμάντης μετέφρασε Τσέχωφ. Με αυτόν τον τρόπο τους δίνεται μια μικρή γεύση συγκριτικής λογοτεχνίας. Ακολουθούν ανοικτές ερωτήσεις ελεύθερης απάντησης, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης των απόψεών τους και της καλλιέργειας της κριτικής σκέψης των εφήβων της ψηφιακής εποχής (Εικ. 1ια).

Με τη σύγχρονη συζήτηση οι μαθητές ανταλλάσσουν μεταξύ τους απόψεις για το τι κάνει τα διηγήματα του Τσέχωφ αγαπητά μέχρι σήμερα, ως κάποιο είδος προετοιμασίας για την τελική τους εργασία (Εικ. 1ιβ). Οι μαθητές χρησιμοποιούν ένα πολύ οικείο γι' αυτούς μέσο επικοινωνίας (chat) για να επιχειρηματολογήσουν, να εκφραστούν ελεύθερα συνομιλώντας με τους συμμαθητές τους και να συνδιαμορφώσουν την τελική τους άποψη.

3^η ΦΑΣΗ: ΣΥΝΘΕΣΗ και ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Ως τελική εργασία ζητείται από τους μαθητές η υποβολή ενός αρχείου με θέμα «Παρουσιάζω το διήγημα που μου άρεσε» (έως 500 λέξεις) έχοντας ανοικτή επιλογή από ό,τι διάβασε ο καθένας (Εικ. 1ιγ) κάτι που συνδέεται άμεσα με το μάθημα της Έκφρασης - Έκθεσης (Βιβλιοπαρουσίαση - Κριτική, Β' Λυκείου). Η υποβληθείσα εργασία σχολιάζεται, αξιολογείται και επιστρέφεται από την διδάσκουσα με ανατροφοδότηση στο μαθητή, μέσω της ακολουθίας μαθησιακών δραστηριοτήτων.

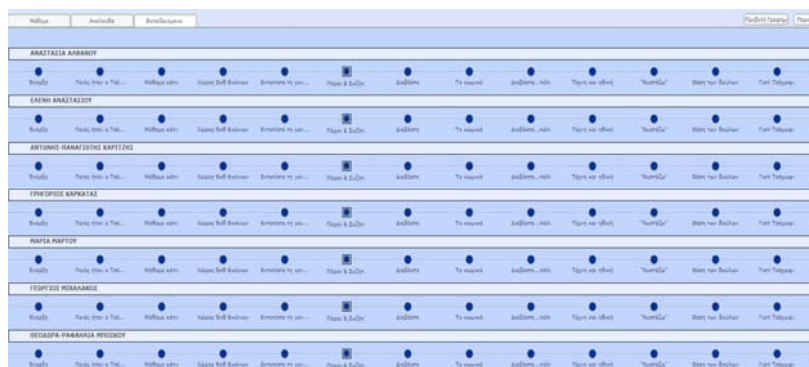
4^η ΦΑΣΗ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η μαθησιακή αποτελεσματικότητα της ακολουθίας στην επίδοση και απόδοση των μαθητών και η επίτευξη των στόχων του ψηφιακού μαθήματος αξιολογούνται μέσω της συμμετοχής των μαθητών στις συζητήσεις, της εκπόνησης πολλαπλών δραστηριοτήτων, των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια διαμορφωτικής αξιολόγησης και της τελικής εργασίας.

Η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής παρέμβασης πραγματοποιείται ως εξής: Αφού ολοκληρώσουν την εργασία τους ψηφίζουν/αξιολογούν για το πώς «είδαν» το LAMS ως εργαλείο μάθησης και αν θα ήθελαν να εκπονήσουν ακολουθίες και σε άλλα μαθήματα.

Η ολοκλήρωση της συγκεκριμένης ακολουθίας δραστηριοτήτων (Εικ. 3) από τους μαθητές απαιτεί 2-3 ώρες προσωπικής εργασίας στο σπίτι τους έχοντας τον κατάλληλο τεχνολογικό εξοπλισμό (ηλεκτρονικό υπολογιστή με σύνδεση στο Διαδίκτυο). Ενδεχόμενες απορίες ή τεχνικές δυσκολίες επιλύονται ηλεκτρονικά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αν είναι επείγουσες, ή δια ζώσης στο σχολείο. Χρειάστηκαν περίπου δύο εβδομάδες σε κάθε μαθητή για να ολοκληρώσει την ακολουθία.

Εικόνα 3: Ο Επόπτης καθηγητής παρακολουθεί την πορεία των μαθητών κατά την εκπόνηση της ακολουθίας μαθησιακών δραστηριοτήτων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

4 – Περιγράψτε τρόπους δυνατής διεύρυνσης της εφαρμογής και σε άλλους τομείς/αντικείμενα της σχολικής μονάδας

➤ Πρόσβαση - Διαθεματικότητα.

- ✓ Η ακολουθία μαθησιακών δραστηριοτήτων «Τσέχωφ: αυτός ο πασίγνωστος - άγνωστος» είναι διαθέσιμη στη Διεθνή Κοινότητα του LAMS (<http://lamscommunity.org>). Έτσι από το σύνδεσμο http://lamscommunity.org/lamscentral/sequence?seq_id=1559979 είναι εφικτή η προεπισκόπηση και αποθήκευσή της, η επεξεργασία και επαναχρησιμοποίηση της ακολουθίας, τόσο ως έχει ή κατόπιν επεξεργασίας της και προσαρμογής της σύμφωνα με τις ανάγκες των εκάστοτε μαθητών όσο και σε μαθήματα διαφορετικού γνωστικού αντικειμένου.
- ✓ Κατόπιν επικοινωνίας με συναδέλφους εκπαιδευτικούς της ίδιας και όχι μόνο ειδικότητας, προσδοκούμε και σχεδιάζουμε να επαναχρησιμοποιήσουμε την ακολουθία «Τσέχωφ: Αυτός ο πασίγνωστος – άγνωστος». Θα επεξεργαστούμε την ακολουθία σύμφωνα με το γνωστικό αντικείμενο άλλων φιλολογικών μαθημάτων (π.χ. Ιστορία) αλλά και διαθεματικά σε συνδυασμό με άλλα μαθήματα (Αρχαία, Γλώσσα, Ιστορία, Διοίκηση, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή) και αξιοποιώντας το παιδαγωγικό της πλαίσιο θα διερευνήσουμε την αποτελεσματικότητα της ακολουθίας ως δομή.

➤ Διεύρυνση (σε άλλους τομείς, αντικείμενα, φορείς κλπ)

- ✓ Οι μαθητές ενεπλάκησαν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες διαφορετικές από αυτές που είχαν συνηθίσει μιας και από το σπίτι συνεργάστηκαν με συμμαθητές τους, αναζήτησαν τη νέα γνώση, έμαθαν, σχολίασαν, αναστοχάστηκαν, δημιούργησαν.
- ✓ Σχεδιάζουμε να αξιοποιήσουμε την ακολουθία περαιτέρω εμπλέκοντας τους μαθητές σε *project* σχετικά με τη ζωή και το έργο του Τσέχωφ παροτρύνοντας να μελετήσουν επιπλέον διηγήματα και θεατρικά του έργα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
«επένδυση στην κοινωνία της γνώσης»
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- ✓ Προγραμματίζουμε να επαναχρησιμοποιήσουμε την ακολουθία μετά από εκ νέου επεξεργασία της για τη δημιουργία νέων ακολουθιών με σκοπό την ενισχυτική διδασκαλία από το σπίτι
- ✓ Εφαρμογή του LAMS σε διάφορα μαθήματα και τάξεις του 5ου ΓΕΛ. Τέσσερις επιπλέον ακολουθίες έχουν ή σχεδιαστεί και υλοποιηθεί από καθηγητές του 5ου ΓΕΛ Θεσσαλονίκης και την τρέχουσα περίοδο τα διαδικτυακά αυτά μαθήματα εκπονούνται από τους μαθητές της Α' και Β' Λυκείου. Τα διαθέσιμα μαθήματα και οι δημιουργοί εκπαιδευτικοί είναι:
 - «Τριήρης», Αρχαία Α' Λυκείου, Πατήλας Χρήστος ΠΕ02
 - «Πολιτική και τέχνη: Η εικονομαχία», Ιστορία Β' Λυκείου, Δημητριάδη Πελαγία ΠΕ02
 - «Το DNA», Βιολογία Β' Λυκείου, Διαμαντοπούλου Χρύσα ΠΕ04.04
 - «Κινητική Θεωρία των Αερίων», Διαθεματική ακολουθία Φυσικής-Χημείας Θετικής Κατεύθυνσης Β' Λυκείου, Νομικός Ιωάννης ΠΕ04.02, Ασαρίδης Κωνσταντίνος ΠΕ04.01.
- ✓ Επιδίωξη συνεργασίας με συναδέλφους τόσο του σχολείου μας όσο και των άλλων σχολείων για επαναχρησιμοποίηση των ήδη υπαρχόντων ακολουθιών και βελτίωσή τους.
- ✓ Έχουμε ήδη ξεκινήσει συνεργασία με Λύκειο που βρίσκεται σε μεγάλη γεωγραφική απόσταση προκειμένου μαθητές του να εκπονήσουν την ακολουθία και παράλληλα να μεταφέρουμε την εμπειρία και γνώση μας στους εκπαιδευτικούς του (Λύκειο Σπάρτης).

➤ Διάδοση

- ✓ Προγραμματίζεται ημερίδα παρουσιάσεων των ψηφιακών μαθημάτων μετά την υλοποίηση εφαρμογής στην εκπαιδευτική πράξη όλων των ακολουθιών και την αξιολόγησή τους, προκειμένου να μοιραστούμε με συναδέλφους εκπαιδευτικούς την εμπειρία μας, να ανταλλάξουμε απόψεις, να τις βελτιώσουμε και να συνεργαστούμε μαζί τους.
- ✓ Σχεδιάζουμε να υλοποιήσουμε στο σχολείο μας workshops εκμάθησης

του LAMS μέσω παραδειγμάτων με σκοπό να μεταφέρουμε τη γνώση και την εμπειρία μας στην περιοχή μας και να συνεργαστούμε με συναδέλφους για δημιουργία νέων ακολουθιών μαθησιακών δραστηριοτήτων.

➤ **Βιωσιμότητα**

- ✓ Σε επίπεδο σχολικής μονάδας, έχει δημιουργηθεί «πυρήνας» διαδικτυακής εκπαίδευσης που προωθεί την παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στο ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Δημιουργία ιστοσελίδας, πργραμματισμός νέας μεικτής ενδοσχολικής επιμόρφωσης στο LAMS σε προχωρημένο επίπεδο αλλά και σε άλλα συστήματα διαχείρισης μάθησης (όπως το Moodle) ή διαδικτυακά εργαλεία.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

5 – Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της δράσης στο σχολείο

- 1) Η πρωτοβουλία της Διεύθυνσης του σχολείου να αξιοποιήσει τις νέες τεχνολογίες και να επιμορφώσει τους εκπαιδευτικούς του στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην πράξη σύμφωνα με τις ανάγκες της σχολικής κοινότητας και η έγκριση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε τέτοιου είδους πρωτοβουλίες.
- 2) Οι εθελοντικές δράσεις επιμορφωτών/εκπαιδευτικών του σχολείου για την υλοποίηση επιμόρφωσης σύμφωνα με τις ανάγκες του σχολείου. Απαραίτητη προϋπόθεση των επιμορφωτών θεωρείται όχι μόνο το γνωστικό αντικείμενο αλλά και η κατάρτισή τους στις ιδιαιτερότητες της Εκπαίδευσης Ενηλίκων
- 3) Η διαθεσιμότητα των επιμορφωτών τόσο κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης όσο και μετά από αυτή για τη δημιουργία των ψηφιακών μαθημάτων αλλά και της επίλυσης τεχνολογικών κυρίως δυσκολιών κατά την εφαρμογή στην πράξη.
- 4) Η διάθεση των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών να συμμετέχουν ενεργά σε τέτοιες δραστηριότητες δια βίου μάθησης και κατάρτισης και η διαθεσιμότητα του ελεύθερου χρόνου τους για την προσωπική τους ανάπτυξη.
- 5) Η ύπαρξη κλίματος κατανόησης, σεβασμού, συνεργασίας και άμιλλας στο σύλλογο των διδασκόντων και υποστήριξης της Διεύθυνσης στην προσπάθεια των εκπαιδευτικών.
- 6) Οι βασικές δεξιότητες των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ
- 7) Ελάχιστη εξοικείωση των μαθητών με το περιβάλλον του LAMS. Αυτό επιτυγχάνεται με την ολοκλήρωση ενός παραδείγματος ψηφιακού μαθήματος/ακολουθίας μαθησιακών δραστηριοτήτων με περιεχόμενο σύγχρονο και ενδιαφέρον για τους εφήβους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

6 – Συμπεράσματα

Η ενδοσχολική επιμόρφωση έγινε με διάθεση από όλους τους συμμετέχοντες σε φιλικό κλίμα συνεργασίας και απέδωσε καρπούς.

Η εξέταση των διηγημάτων του Τσέχωφ στην ακολουθία του LAMS περιορίστηκε στο περιεχόμενο, χωρίς γραμματολογική, αφηγηματολογική ή άλλη εξέταση, γιατί ο στόχος ήταν να διαβαστούν από τους μαθητές όσο το δυνατόν περισσότερα διηγήματα του συγγραφέα. Εξάλλου το αναλυτικό πρόγραμμα για τη διδασκαλία του μαθήματος δε δεσμεύει το διδάσκοντα αφού δεν είναι αυστηρά στοχοθετικό και συναρτάται άμεσα με τη φύση της λογοτεχνίας ως μορφωτικού αγαθού (ΦΕΚ 327/3-4-1998). Το LAMS έδωσε την δυνατότητα να επεκταθεί το μάθημα πέρα από τα ασφυκτικά όρια διδασκαλίας του στο σχολείο και αποτέλεσε κίνητρο για τους μαθητές να γνωρίσουν αρκετά διηγήματα και θεατρικά έργα του Τσέχωφ μαζί με όλο το εναλλακτικό εκπαιδευτικό υλικό που προσφέρει το Διαδίκτυο. Έτσι οι μαθητές γνώρισαν τον Τσέχωφ, τις συνθήκες ζωής του στην προεπαναστατική Ρωσία, διάβασαν έξι διηγήματά του (τουλάχιστον) και πέντε θεατρικά του μονόπρακτα σε συνδυασμό με άλλα τρία διηγήματα, ένα του ομότεχνου και φίλου του Τολστόι και δύο νεοελληνικά (Παπαδιαμάντης, Τσιφόρος). Το κίνητρο ανάγνωσης τόσων διηγημάτων ήταν η ολοκλήρωση του διαδικτυακού μαθήματος. Τα μαθησιακά οφέλη από την ανάγνωση και σύγκριση των διηγημάτων είναι πολλά. Οι μαθητές – παράλληλα με την ιστορική γνώση- καλλιέργησαν την ευαισθησία τους, εμπλούτισαν την εμπειρία τους, ανέπτυξαν τη φαντασία τους, διεύρυναν τον ορίζοντα της σκέψης τους και εμβάθυναν σε κοινά θέματα και κοινές αξίες του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού.

Οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά, συνέβαλλαν στην μαθησιακή τους διαδικασία, εκπόνησαν με πρωτόγνωρη προθυμία όλες τις δραστηριότητες της μαθησιακής ακολουθίας «Τσέχωφ: Αυτός ο πασίγνωστος – άγνωστος», αλληλοϋποστηρίχτηκαν και παρότρυναν όσους δίσταζαν να προχωρήσουν. Λειτουργήσε η περιέργεια για το άγνωστο καθώς και ο ευγενής ανταγωνισμός μεταξύ τους και ήδη αισθάνονται περήφανοι (κατά δική τους ομολογία) που ολοκλήρωσαν όλοι το πρώτο διαδικτυακό τους μάθημα. Μιλούν με τόσο ενθουσιασμό στους συμμαθητές τους, ώστε μαθητές από άλλα τμήματα να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
«επένδυση στην κοινωνία της γνώσης»
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

προσδοκούν από τους διδάσκοντες να δοθεί και σ' αυτούς η ανάλογη ευκαιρία. Είναι χαρακτηριστικό ότι δύο μαθητές της Α' Λυκείου παρακολουθούν κανονικά με δικό τους αίτημα (που έγινε αποδεκτό), εθελοντικά και εκτός του ωρολογίου προγράμματός τους, το συγκεκριμένο μάθημα επιλογής της Β' Λυκείου.

Είναι σημαντικό να αναφερθούν οι περιπτώσεις τριών μαθητών των οποίων η αυτοπεποίθηση ενισχύθηκε σημαντικά. Ο ΑΚ, μαθητής με κινητικά προβλήματα εκ γενετής σε αναπηρικό καροτσάκι, παρόλο τον αρχικό δισταγμό του, ολοκλήρωσε με επιτυχία το διαδικτυακό μάθημα όπως και οι υπόλοιποι συμμαθητές του. Ο ΝΝ, μαθητής της θετικής κατεύθυνσης με διαγνωσμένη δυσλεξία, δήλωσε ότι για πρώτη φορά στη ζωή του διαβάζει τόσο πολύ λογοτεχνία και πως το διήγημα του Τσέχοφ, «Η κυρία με το σκυλάκι» (που δεν ήταν στα υποχρεωτικά προς ανάγνωση), τον συγκίνησε βαθύτατα και επιβεβαίωσε την ορθή επιλογή του για το μάθημα της Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας. Ο ΓΚ όταν αναζήτησε στην Wikipedia και δεν βρήκε περιλήψεις των έργων του Τσέχοφ, πήρε την πρωτοβουλία και ανέβασε την δική του περίληψη για το διήγημα «Ιόνιτς». Το παράδειγμά του εκδήλωσαν ενδιαφέρον να ακολουθήσουν και άλλα παιδιά.

Και ο ενθουσιασμός δεν σταματά εδώ. Με παρότρυνση μαθητών η θεατρική παράσταση για το τέλος της φετινής σχολικής χρονιάς θα περιλαμβάνει πέντε θεατρικά μονόπρακτα του Τσέχοφ τα οποία διάλεξαν οι μαθητές του τμήματος της Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας. Συμμετέχουν 25 μαθητές-τριες της Α' και της Β' Λυκείου και οι πρόβες έχουν ξεκινήσει.

Συνοψίζοντας, ένα μη συχνά επιλέξιμο μάθημα επιλογής, η Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία, με τη χρήση του LAMS, έγινε εφελτήριο συζητήσεων και δράσεων που αφορούν όλη τη σχολική κοινότητα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

7. Τεκμηρίωση καινοτόμου δράσης όσον αφορά τον χαρακτήρα της δράσης, τη συμβολή του στη βελτίωση της διδακτικής πράξης, την παιδαγωγική αξία, τη συμβολή στη λειτουργία της σχολικής τάξης/μονάδας.

Ο καινοτόμος χαρακτήρας του υποβαλλόμενου έργου είναι πολλαπλός. Αρχικά για πρώτη φορά εισάγεται στο σχολείο μας η έννοια της μεικτής μάθησης και της εφαρμογής της στην πράξη. Παράγεται μια νέα προσέγγιση στην εκπαιδευτική διαδικασία και διεργασία η οποία στηρίζεται σε θεωρητική τεκμηρίωση όπως έχει προαναφερθεί στην ενότητα 3, στο παιδαγωγικό πλαίσιο της εκπαιδευτικής παρέμβασης. Ένα μάθημα παραδοσιακά διδασκόμενο, ανασχεδιάζεται σύμφωνα με τα δεδομένα και τις ανάγκες των μαθητών που είναι έφηβοι εξοικειωμένοι με τη διαδικτυακή τεχνολογία, και αναμορφώνεται σε μάθημα μεικτής εκπαίδευσης, με δυνατότητα προσαρμογής στα στυλ μάθησης των μαθητών και τις ανάγκες τους. Ειδικότερα με το LAMS (στο οποίο έχει απονεμηθεί το Διεθνές βραβείο μαθησιακού σχεδιασμού το 2009), ψηφιοποιείται η διδασκαλία με τρόπο αλληλεπιδραστικό και ελκυστικό τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους μαθητές (Παπαδάκης κ.α., 2010).

Η εμπλοκή των μαθητών σε διαδικτυακές δραστηριότητες, η καλλιέργεια κλίματος συνεργασίας και η αλλαγή του ρόλου των μαθητών σε ενεργά μέλη προωθεί τη μαθησιακή διαδικασία και την αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών-μαθητών, μαθητών-εκπαιδευτικού υλικού, μαθητών-καθηγητών. Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει αποτελεσματικά το πλούσιο αποθετήριο του LAMS στο οποίο διατίθεται πληθώρα ακολουθιών μαθησιακών δραστηριοτήτων, να τις επεξεργαστεί ή να τις προσαρμόσει σύμφωνα με το υλικό του και ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών του. Ειδικότερα, οι ακολουθίες που δημιουργούνται στη σχολική μονάδα μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν και σε άλλα μαθήματα αλλά και σε άλλα σχολεία. Η ακολουθία εύκολα μπορεί να εκπονηθεί από σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης μιας και έχει ήδη αναρτηθεί στο Διεθνές Αποθετήριο του LAMS. Είναι χαρακτηριστικό ότι, μετά την ανάρτησή της, μας έχει ζητηθεί η συνεργασία με σχολείο μακριά από την πόλη μας (Λύκειο Σπάρτης).

Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές «να μαθαίνουν πώς μπορούν να μάθουν» καθώς με την

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

παροχή ποικίλων δραστηριοτήτων μπορούν να διαπιστώσουν τον αποτελεσματικότερο για αυτούς τρόπο μάθησης (αναζήτηση, σχολιασμό, ανταλλαγή απόψεων κλπ) και ταυτόχρονα να γίνουν συνδιαμορφωτές της εκπαιδευτικής πορείας. Μέσα από τη διαδικασία αυτή κατανοούν ευκολότερα, εφαρμόζουν, αναλύουν, αναστοχάζονται, συνθέτουν με αποτέλεσμα να αναπτύσσονται κοινωνικά, να συσφίγγονται οι σχέσεις μεταξύ τους και να μεταμορφώνονται σταδιακά σε ενεργούς πολίτες. Παράλληλα εκπαιδεύονται με νέες προσεγγίσεις και μέσω σύγχρονων εργαλείων που υποστηρίζουν αποτελεσματικά την εκπαιδευτική πράξη. Η χρήση «μέσων» της εποχής τους (Διαδίκτυο) μειώνει την «απόσταση» μαθητών-καθηγητών μιας και τους αισθάνονται εξοικειωμένους με τις νέες τεχνολογίες. Η αξιοποίηση εργαλείων του Διαδικτύου είναι το μέλλον τους, αφού τους εξοικειώνει με τρόπους μάθησης που ολοένα εξαπλώνονται και συνεπώς είναι εφόδιο για τη μετέπειτα πορεία τους. Η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, η ανάληψη πρωτοβουλιών, η έρευνα πηγών, ο κριτικός στοχασμός των ευρημάτων συμβάλλουν στην προσωπική ανάπτυξη των μαθητών και δημιουργούν τα κίνητρα για νέα ποιοτικά ενδιαφέροντα, υψηλότερες προσδοκίες από τον εαυτό τους και επαναστοχοθέτηση της ζωής τους. Παράλληλα, το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων συμβάλλει στην πολιτιστική ανάπτυξη των μαθητών, καθώς μέσω της ανάγνωσης των διηγημάτων έρχονται σε επαφή με τον τρόπο σκέψης και τον πολιτισμό της Ρωσίας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Με τη συγκριτική μελέτη νεοελληνικών διηγημάτων εντοπίζουν τα κοινά θέματα και τις κοινές αξίες του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού.

Όσον αφορά τη συμβολή της αξιοποίησης του LAMS στην τάξη, ήδη από την προηγούμενη σχολική χρονιά πυροδοτήθηκε μια σειρά αλυσιδωτών αντιδράσεων και κινητοποίησε ολόκληρη την σχολική μονάδα. Από την συνάντηση για το τι είναι το LAMS, οδηγηθήκαμε στην ενδοσχολική επιμόρφωση, και στη συνέχεια στην ομαδοσυνεργατική δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων. Η εφαρμογή στην πράξη ενθουσίασε τους συμμετέχοντες μαθητές, αναζητούν κι άλλες διαδικτυακές εκπαιδευτικές παρεμβάσεις και σε άλλα μαθήματα και αναμένουμε την ολοκλήρωση και των υπόλοιπων μαθημάτων προσδοκώντας τα αποτελέσματα να είναι ανάλογα θετικά.

Στο σχολείο είναι πλέον εμφανής η ανάπτυξη διαφορετικής κουλτούρας και η

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

καλλιέργεια συνεργασίας μεταξύ των καθηγητών, μιας και στα διαλείμματα είναι πλέον κύριο θέμα συζήτησης η υλοποίηση ή η εφαρμογή ακολουθιών μαθησιακών δραστηριοτήτων. Μεταξύ των μαθητών ο ενθουσιασμός και ο θετικός απόηχος προωθεί αφενός μεν τους μαθητές άλλων τάξεων να θέλουν να δοκιμάσουν το νέο τρόπο μάθησης και αφετέρου τους εκπαιδευτικούς να ανανεώνουν το κέφι και τη διάθεσή τους να αξιοποιήσουν τον προσωπικό τους χρόνο για τη δημιουργία ακόμη περισσότερων ψηφιακών μαθημάτων. Είναι χαρακτηριστική η ανταπόκριση των μαθητών με ιδιαίτερες ανάγκες ή μαθησιακές δυσκολίες, καθώς ευκολότερα αντιμετωπίζουν με το δικό τους ρυθμό και στο δικό τους χώρο τις απαιτήσεις του σχολικού μαθήματος. Στη νέα τάξη του LAMS, στη διαδικτυακή τάξη, η αποδοχή από τους συμμαθητές τους είναι δεδομένη καθώς όλοι συμμετέχουν ισότιμα σε μια νέα τάξη, μια τάξη χωρίς σύνορα και περιορισμούς, μια τάξη για όλους.

Οι γονείς, από τα λεγόμενα των παιδιών τους, παραξενεύονται για τη θετική αποτελεσματική επίδραση του «επικίνδυνου» INTEPNET στη μάθηση και με ενδιαφέρον να παρακολουθούν τα αποτελέσματα της νέας κατάστασης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στην ενημερωτική συνάντηση των γονέων κατά την επίδοση των ελέγχων του Α τετραμήνου (4/2/2013), ήταν εμφανές το θετικό κλίμα που έχει διαμορφωθεί μεταξύ εκπαιδευτικών – γονέων και η προθυμία τους να συμβάλλουν από την πλευρά τους, με όποιο τρόπο μπορούν. Εκφράστηκε η εκτίμηση για το έργο του σχολείου, τις προσπάθειες των εκπαιδευτικών για διαρκή κατάρτιση και την παροχή εναλλακτικών τρόπων μάθησης προσαρμοσμένων στις ανάγκες της εποχής των νέων τεχνολογιών. Ειδικότερα για τους εφήβους του αστικού περιβάλλοντος, που η εκτενής χρήση του Διαδικτύου είναι καθημερινός τρόπος ψυχαγωγίας και συχνά σπατάλης χρόνου, ο συνδυασμός ψυχαγωγίας-εκπαίδευσης, με την εκπόνηση διδασκαλικών μαθημάτων, είναι το καλύτερο δέλεαρ για την πρόοδό τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

8 - Βιβλιογραφικές αναφορές - Πηγές

- Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., Airasian, P. W., Cruikshank, K. A., Mayer, R.E., Pintrich, P. R., Raths, J. & Wittrock, M. C. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman
- Bloom, B., Englehart, M. Furst, E., Hill, W. & Krathwohl, D. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*, Handbook I: Cognitive domain. New York, Toronto: Longmans, Green.
- Bonwell, C. & Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1. Washington, D.C.: The George Washington University, School of Education and Human Development.
- Chickering, A. W. & Gamson, Z. F. (1987). *Seven Principles of good practice in undergraduate education*. AAHE Bulletin, 39 (7), 3-7.
- Dillenbourg, P. (1999a). What do you mean by collaborative learning? In P. Dillenbourg (Ed.) *Collaborative-learning: Cognitive and Computational Approaches*. pp.1-19. Oxford: Elsevier
- Dunn, R. & Dunn K., (1978). *Teaching Students Through Their Individual Learning Styles: A Practical Approach*, Reston Publishing Division of Prentice-Hall Publishers, Reston, Va.
- Felder, R.M. & Brent, R. (2005). Understanding Student Differences. *Journal of Engineering Education*, 94 (1), 57-72. Ανάκτηση 2/1/2013 από: http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/Understanding_Differences.pdf
- Jarboe, S. (1996). Procedures for enhancing group decision making. In B. Hirokawa & M. Poole (Eds.), *Communication and Group Decision Making*, 345-383. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Jaworski, B. (1993). *Constructivism and Teaching – The Socio-cultural context*. Ανάκτηση 27/11/2009 από: <http://www.grout.demon.co.uk/Barbara/chreods.htm>
- Mayer, R.E. (2002). A taxonomy for computer-based assessment of problem-solving. *Computers in Human Behavior*, 18, 623-632.
- Keegan D., Schwenke E., Fritsch H., Kenny G., Kismihók G., Bíró M., Gábor A., Ó'Suilleabháin G., Nix J. (2005). *Virtual Classroom in Educational Provision*, FernUniversität ZIFF Papiere 126 July 2005. Ανάκτηση 10/1/2013 από <http://www.fernuni-hagen.de/ZIFF/synchronous.pdf>
- Kolb, D. A. (1984) *Experiential Learning: experience as the source of learning and development* Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall
- Rossiou E. (2012). Digital Natives ... are changed: An Educational Scenario With LAMS Integration That Promotes Collaboration via Blended Learning in Secondary Education. In H. Beldhuis (ed.) *proceedings of 11th European Conference on E-Learning (ECEL-2011)*, pp. 468-479, Groningen, The Netherlands 26-27 October 2012. Academic Publishing International Limited. ISBN: 978-1-908272-73-7
- Τσολάκης, Χ., Αδαλόγλου, Κ., Αυδή, Α., Λόππα, Ε. & Τάνης, Δ. *Έκφραση-Έκθεση Β Λυκείου. Βιβλίο μαθητή*. Βιογραφία-Μυθιστορηματική Βιογραφία, ΟΕΔΒ.
- Γεωργιάδου, Α. Γιαννακίτσα, Π., Δελιγιάννη, Ευ. & Σκαλοτσογιάννης, Π. (1999). *Αξιολόγηση των μαθητών της Β' Λυκείου στη Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία* Αθήνα 1999, Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας.
- Γκλαβιάς, Σ., Αργυροπούλου, Χ., Κυρκίνη, Α., Γιαννακόπουλος, Δ., Αναγνωστοπούλου, Ι., Αυλωνίτης, Σ., Βαρέση, Ευ., Γεωργιάδου, Α., Γιούρης, Η., Δημητράσκου, Α., Καβουκόπουλος, Φ., Καλλιάνου, Μ., Κατσιμπάρδης, Μ., Μέκκας, Κ., Μωραΐτου, Δ., Παππού, Αι., Παρούνα, Α., Σκλήρη, Σ., Σταμουλάκης, Ι. & Στασινάκης, Γ. *Οδηγίες για την διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Γενικό Λύκειο* ΟΕΔΒ.
- Δαγδύλης, Β. & Δελλιγιάννη, Ε. (2004). Μια απόπειρα εφαρμογής της ταξινόμιας του Bloom στον ψηφιακό εγγραμματισμό. Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή "Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση" Αθήνα τόμος Α, σ. 467- 476.
- Δημητρόπουλος, Ε. (1989). *Η αξιολόγηση του μαθητή*, σ.34-57. Εκδόσεις Γρηγόρης.
- Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών, *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη. Επιμορφωτικό υλικό*. Τεύχος 3: Κλάδος ΠΕ02, Πάτρα, Φεβρουάριος 2010 Μαργαρίτης, Μ., Αβούρης, Ν. & Κόμης, Β. (2004). Μέθοδοι και Εργαλεία Αναπαράστασης Δραστηριοτήτων Συνεργατικής Μάθησης. Στο Κόμης Β. (επιμ.) *πρακτικά 4ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ*, Τόμος Α' σ. 515-524. Αθήνα, Οκτώβριος 2004.
- Πέτρου, Α. & Δημητράκοπουλου, Α. (2001). Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη μάθηση μέσω συνεργατικών δραστηριοτήτων από απόσταση και πώς αυτοί διαμορφώνουν τη συνεργατική τεχνολογία; Στο Μακράκης Β. (επιμ.) *πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή «Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση και στην Εκπαίδευση από Απόσταση»*, σ. 318-333, Ρέθυμνο 8-10 Ιουνίου 2001, Εκδόσεις Ατραπός.
- Παπαδάκης Σ. Πασχάλης Γ., Ρώσσιου Ε., Δόβρος Ν. (2010). Εκπαίδευση και Πρακτική με το Ελεύθερο Ανοικτό Διαδικτυακό Σύστημα Διαχείρισης Μαθησιακών Δραστηριοτήτων (LAMS) Στο Κολτσάκης Β., Σαλονικίδης Ι., Δοδοντσή Μ. (επιμ.), *Πρακτικά 2ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Ημαθίας, Βέροια-Νάουσα, 23-25 Απριλίου 2010*.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τσέχωφ Αντον (1998). *Επιλογή από το έργο του*. Μετάφραση Στυλιάτης Ι. ΤΟΜΟΣ Α' Εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ

ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ για την υλοποίηση της ακολουθίας

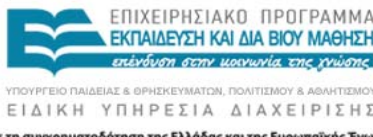
ΠΥΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ και τη ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ <http://www.greek-language.gr>

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ για την υποστήριξη των διδασκόντων την Ελληνική Γλώσσα <http://www.komvos.edu.gr/>

- Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία
- Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη Λογοτεχνικών και Κριτικών Κειμένων
 - ο 8. Μαρία Υελιζαρονα (μτφ. Καίτη Μπαχαρίου), “‘Αντον Τσέχωφ. Ο έξοχος αφηγητής”, Νέα Εστία 785 (15 Μαρτ. 1960, αφιέρωμα στον ‘Αντον Παύλοβιτς Τσέχωφ) 380-383.
 - ο 10. α) Βλαντιμίρ Γερμύλωφ, «Το κωμικό στοιχείο στο έργο του ‘Αντον Τσέχωφ», Αιολικά Γράμματα 56-57 (Μάρτ.-Ιούν. 1980, «Τσέχωφ. Αφιέρωμα στα 120 χρόνια από τη γέννησή του») 87, 90, 92 και 94.
 - ο Β) Γ. Π. Μπέρντικοφ, «Η συνείδηση του σκοπού», Α.Π. Τσέχωφ. Επιλογή από το έργο του, Μετάφραση Γιάννης Στυλιάτης, Αθήνα, εκδ. Κέδρος, 1998, σς. 19-20.
 - ο Γ) Σπύρος Σκιαδαρέσης, «Το έργο του Τσέχωφ», Αιολικά Γράμματα 56-57 (Μάρτ.-Ιούν. 1980, «Τσέχωφ. Αφιέρωμα στα 120 χρόνια από τη γέννησή του»), σς. 78-81.
 - ο 13. Λέων Τολστόι, Τι είναι τέχνη, μτφ. Βασίλης Τομανάς, Αθήνα, εκδ. Printa, 1994, σς. 26-28, 30-31, 62-63, 71-76, 104-107.
 - ο 26. Λέων Τολστόι, «Υστερόγραφο στο διήγημα ‘Ψυχούλα’ του Τσέχωφ», ‘Αντον Τσέχωφ, Ψυχούλα, μτφ. Μαρία Τσαντσάνογλου, Αθήνα, εκδ. Το Ροδακίό, 1995, σ. 29-37.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
«επένδυση στην κοινωνία της γνώσης»
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ